

Identifying the context of Entrepreneurial Activities in the Dormitory Space (Case of Study: Agricultural Sciences and Natural Resources University of Khuzestan)

pages
05-20

Z. Neami ¹, M. Baradaran ² and B. Abedi ^{*3}

- 1) PhD Student, Department of Agricultural Extension and Education, University of Agricultural Sciences and Natural Resources Khuzestan, Mollasani, Iran
- 2) Professor, Department of Agricultural Extension and Education, University of Agricultural Sciences and Natural Resources Khuzestan, Mollasani, Iran.
- 3) Assistant Professor, Department of Agricultural Extension and Education, University of Agricultural Sciences and Natural Resources Khuzestan, Mollasani, Iran.

*Corresponding author: baharehabedi@asnrukh.ac.ir

Received date: 2025.12.28

Accepted date: 2026.05.16

Abstract

Today, universities, as the main pillar of the scientific community, have a historical responsibility for cultivating innovative and entrepreneurial talents and implementing the national development strategy, and student dormitories, as a unit of the university, are also considered a suitable place for cultivating and developing entrepreneurship. Therefore, the present study was conducted with the aim of exploring entrepreneurial activities in the student dormitory space. The statistical population includes 250 female undergraduate students living in the dormitory of Khuzestan University of Agricultural Sciences and Natural Resources, of which 150 were selected as a sample using the Morgan and Krejci table. The data collection tool is the standard questionnaire for measuring entrepreneurial spirit of Shahid Chamran University of Ahvaz and a researcher-made questionnaire. The results showed that the entrepreneurial spirit of the respondents was above the standard average level, and in prioritizing the components of entrepreneurial spirit, the characteristics of perfectionism, risk-taking, and focus on the goal were ranked first to third. The results of factor analysis also showed that five factors: psychology, education, infrastructure, cultural activities, talent acquisition, and financial support, explain a total of 67.446% of the variance in the university's capacities to increase entrepreneurial spirit and start a business in the dormitory environment.

Keywords: Student dormitory, entrepreneurial spirit, Obstacles to entrepreneurship, academic capacities, female students.

زمینه‌یابی انجام فعالیت‌های کارآفرینانه در فضای خوابگاهی (مورد مطالعه: دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی خوزستان)

شماره صفحات

۰۵-۲۰

زینب نعامی^۱، مسعود برادران^۲ و بهاره عابدی^{۳*}

(۱) دانشجوی دکتری گروه ترویج و آموزش کشاورزی، دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی خوزستان، ملاتانی، ایران.

(۲) استاد گروه ترویج و آموزش کشاورزی، دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی خوزستان، ملاتانی، ایران.

(۳) استادیار گروه ترویج و آموزش کشاورزی، دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی خوزستان، ملاتانی، ایران.

* نویسنده مسئول: baharehabedi@asnrukh.ac.ir

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۵/۰۲/۲۶

تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۱۰/۰۷

چکیده

امروزه دانشگاه‌ها به عنوان رکن اصلی جامعه علمی، مسئولیت تاریخی برای پرورش استعدادهای نوآور و کارآفرین و اجرای راهبرد ملی توسعه را بر عهده دارند و خوابگاه‌های دانشجویی نیز به عنوان واحدی از دانشگاه مکانی مناسب جهت پرورش و توسعه کارآفرینی به شمار می‌روند. از این رو، پژوهش حاضر با هدف زمینه‌یابی فعالیت‌های کارآفرینانه در فضای خوابگاهی دانشجویان انجام شد. جامعه آماری شامل: ۲۵۰ نفر از دانشجویان کارشناسی دختر ساکن در خوابگاه دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی خوزستان می‌باشد که با استفاده از جدول مورگان و کرجسی تعداد ۱۵۰ نفر از آن‌ها به عنوان نمونه انتخاب گردید. ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامه استاندارد سنجش روحیه کارآفرینی دانشگاه شهید چمران اهواز و پرسشنامه‌ای محقق‌ساخت می‌باشد. نتایج نشان داد روحیه کارآفرینی پاسخگویان بالاتر از سطح میانگین استاندارد بوده است و در اولویت‌بندی مؤلفه‌های روحیه کارآفرینی، ویژگی‌های کمال‌طلبی، خطرپذیری و تمرکز بر هدف رتبه‌های اول تا سوم را به خود اختصاص دادند. نتایج تحلیل عاملی نیز نشان داد پنج عامل روانشناسی، آموزشی، زیرساختی، فعالیت‌های فرهنگی، استعدادیابی و حمایت مالی مجموعاً ۶۷/۴۴۶ درصد از واریانس ظرفیت‌های دانشگاه جهت افزایش روحیه کارآفرینانه و راه‌اندازی کسب و کار در محیط خوابگاه را تبیین می‌کنند.

واژه‌های کلیدی: خوابگاه دانشجویی، روحیه کارآفرینی، موانع کارآفرینی، ظرفیت‌های دانشگاهی، دانشجویان دختر.

مقدمه

در حال حاضر موضوعی که برای تحقق یافتن اقتصاد مبتنی بر دانش و رسیدن به هدف توسعه پایدار در جوامع مختلف بروز داده شده است و به تبع توجه بسیاری از محافل دانشگاهی و مراکز تحقیقاتی از لحاظ نظریه‌پردازی و عرصه‌های تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری در سراسر دنیا، را به خود جلب کرده است، نقش قطعی نوآوری و کارآفرینی می‌باشد (Akhoundi et al, 2011). یکی از مناسب‌ترین ابزارها با بهترین بازده اثر و بیشترین کارایی، کارآفرینی برای توسعه اقتصادی در جامعه می‌باشد و به علاوه، رفتار کارآفرینانه عامل شتاب دهنده تولید، انتشار و استفاده ایده‌های نوآورانه می‌باشد (khosravipour and Abedi, 2024). در راستای توسعه فعالیت‌های کارآفرینی، دانشگاه‌ها نیز می‌توانند از طریق مشارکت در فعالیت‌هایی که دانشجویان را مستقیماً وارد مؤسسات و بنگاه‌های اقتصادی می‌کند و نیز طراحی دوره‌های تحصیلی که آنان را برای تأسیس شرکت‌ها آماده می‌سازد، مشارکت کنند (Jaberi et al, 2017). در جامعه علمی، از دانشگاه‌ها درخواست می‌شود که با تجاری‌سازی دستاوردهای پژوهشی به طور مستقیم و یا به صورت غیرمستقیم از طریق افزایش آگاهی کارآفرینی در دانشجویان به توسعه منطقه‌ای و رشد اقتصادی کمک کنند (Passavanti et al, 2023). در این میان، خوابگاه‌های دخترانه در بسیاری از کشورها برای ایجاد محیط‌های آموزشی امن و در نهایت افزایش مشارکت و موفقیت تحصیلی دختران مورد استفاده قرار می‌گیرد (Iddy and Fussy, 2023). در حال حاضر، موضوع اصلی مسئولان دانشگاهی، بعد از مبحث آموزش، محیط‌های خوابگاهی به عنوان خانه دوم دانشجویان است (Hedayat Mazhari, 2023). با این حال، توجه به مبحث کارآفرینی دانشگاهی و به دنبال آن تربیت و آموزش دانش‌آموختگانی که توانایی و مهارت‌های راه‌اندازی کسب‌وکار را داشته باشند، امری ضروری و حتمی است (Akhoundi et al, 2011). یکی از شرط‌های مورد نیاز توسعه کارآفرینی، وجود روحیه کارآفرینی در دانشجویان می‌باشد (Moradi et al, 2017). برای پرورش روحیه کارآفرینانه و به دنبال آن توسعه فعالیت‌های کارآفرینانه در میان، دانشجویان مسیرهای زیادی وجود دارد. روحیه کارآفرینی، نگرش و دیدگاهی است که مایل به جستجوی فرصت‌ها به دلایل اقتصادی یا سبک زندگی و در بسیاری موارد برای هر دو است (Olawajaju, 2023). از این‌رو، تقویت روحیه کارآفرینی راه‌حلی برای کاهش بیکاری در میان دانشجویان است و توانایی افراد به منظور شناسایی فرصت‌ها، پذیرش ریسک‌های اندازه‌گیری شده و توسعه و تبدیل ایده‌های نوآوری‌های ارزشمند را افزایش می‌دهد. در همین راستا، برای افزایش روحیه کارآفرینی در دانشجویان دختر می‌توان با تحریک انگیزه کارآفرینی موجب ایجاد و توسعه نوآوری‌های جدید در میان آن‌ها شد و از این طریق دانشجویان را در بهبود مهارت‌های خود توانمند نمود و در نهایت دانش‌آموختگانی مستقل پرورش داد (Anggraini et al, 2023). استفاده بهینه از ظرفیت‌های خوابگاه‌های دانشجویی می‌تواند تأثیر چشمگیری در تبدیل استعداد‌های بالقوه دانشجویان به صورت بالفعل داشته باشد. در این راستا بر اساس مطالعاتی که در خصوص روحیه کارآفرینی انجام شده به مؤلفه‌هایی همچون خطرپذیری، خلاقیت و نوآوری، اعتماد به نفس، تحمل ابهام و مرکز کنترل درونی به عنوان ارکان این روحیه اشاره شده است. اما متأسفانه تا به امروز

از این ظرفیت‌ها، آن‌طور که شایسته می‌باشد، استفاده‌ای نشده و تمرکزها بیشتر بر برگزاری دوره‌های آموزشی رسمی کوتاه‌مدت و بلندمدت و انجام پژوهش‌ها بوده است. زیرا در اغلب موارد، یک جرعه می‌تواند توانمندسازی دانشجویان را تقویت کند (Feyz et al, 2007). بر همین اساس، پژوهش حاضر با هدف زمینه‌یابی انجام فعالیت‌های کارآفرینانه در فضای خوابگاهی (مورد مطالعه: دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی خوزستان) انجام شده است.

Ramli et al, (2024) در پژوهشی با عنوان "تحلیل عوامل مؤثر بر علاقه دانشجویان به کارآفرینی" که در دانشکده اقتصاد و تجارت در یک دانشگاه خصوصی در شهر پالوپو، در کشور اندونزی انجام شده بود به این نتایج رسیدند که دانش کارآفرینی، خودکارآمدی، محیط خانواده و توانایی استدلال تجاری بر علاقه به کارآفرینی مؤثر می‌باشد و دانش کارآفرینی، خودکارآمدی، محیط خانواده و توانایی استدلال از طریق شخصیت کارآفرینانه بر علاقه به کارآفرینی تأثیرگذار می‌باشد. در این پژوهش عامل دانش کارآفرینی مؤثرترین متغیر بر علاقه به کارآفرینی معرفی شد.

Inggarwati, (2023) در پژوهشی با عنوان "بررسی چگونگی تأثیر انگیزه کارآفرینی، محیط خانواده و آموزش کارآفرینی بر تمایل دانشجویان برای تبدیل شدن به کارآفرین" که در خوابگاه‌های uksw (دانشگاه کاردینال استفان ویسزینسکی، ورشو، لهستان) زندگی می‌کنند به این نتایج دست یافتند که انگیزه کارآفرینی، محیط خانواده و آموزش کارآفرینی هر سه مورد تأثیر مثبتی بر علاقه به کارآفرینی ساکنان خوابگاه uksw دارند.

حسین و عمران مالک (۲۰۱۸) در پژوهش خود با عنوان "در راستای پرورش نیت کارآفرینی دانشجویان دختر با در نظر گرفتن سه متغیر شامل: شخصیت فعال، خودکارآمدی و عوامل حمایتی دانشگاه" در پاکستان به این نتیجه دست یافتند که قصد کارآفرینی دانشجویان دختر تحت تأثیر شخصیت فعال، خودکارآمدی کارآفرینانه و میزان درک آن‌ها از حمایت آموزشی و توسعه مفهومی از دانشگاه‌هایشان است. یعنی شخصیت‌های فعال، خودکارآمدی کارآفرینانه، حمایت دانشگاهی درک شده، پیش‌بینی‌کننده‌های معنادار قصد کارآفرینی هستند. همچنین حمایت درک شده از توسعه کسب و کار رابطه منفی با قصد کارآفرینی پیدا کرده است.

کریم‌زاده (۱۳۹۸) در پژوهشی با عنوان بررسی "موانع کارآفرینی زنان بلوچ شهرستان سروان" به این نتیجه دست یافت که موانع شخصیتی- فرهنگی، مؤثرترین موانع فراروی کارآفرینی زنان بوده و موانع اقتصادی، موانع حمایتی، موانع آموزشی و موانع زیرساختی در اولویت‌های بعدی قرار دارند.

مرادی و همکاران (۱۳۹۶) در پژوهشی با عنوان "بررسی میزان روحیه کارآفرینی دانشجویان رشته مدیریت خدمات بهداشتی درمانی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان" دریافتند که میانگین بالاتر از حد متوسط روحیه کارآفرینی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی اصفهان می‌تواند اجرا و پیشبرد برنامه‌های مربوط به توسعه و آموزش‌های کارآفرینی را میسر سازد.

باقری و پیرمؤذن (۱۳۹۵) در پژوهشی با عنوان "بررسی روحیه کارآفرینی دانشجویان رشته کشاورزی و منابع طبیعی دانشگاه محقق اردبیلی" به مطالعه شش بعد از ابعاد روحیه کارآفرینی شامل: توفیق‌طلبی، استقلال‌طلبی، ریسک‌پذیری، کنترل‌درونی، خلاقیت و تحمل ابهام پرداختند و نتیجه بدست آمده نشان داد که دانشجویان از لحاظ خلاقیت و توفیق‌طلبی در بالاترین سطح قرار دارند اما استقلال‌طلبی و تحمل ابهام در آن‌ها پایین است.

خسروی‌پور و همکاران (۱۳۹۴) در پژوهش خود با عنوان "رابطه‌ی ویژگی‌های روان‌شناختی کارآفرینانه با روحیه کارآفرینی دانشجویان دانشگاه کشاورزی و منابع طبیعی رامین خوزستان"، مهم‌ترین ویژگی‌های روان‌شناختی برای تشکیل روحیه کارآفرینی دانشجویان را شامل مسئولیت‌پذیری، کنون کنترل درونی، تحمل ابهام، توفیق‌طلبی، استقلال‌طلبی، خطرپذیری، خلاقیت و اراده و پشتکار معرفی کردند. نتایج به دست آمده بیانگر این بود که میانگین همه‌ی ویژگی‌های روان‌شناختی به جز استقلال‌طلبی بالاتر از میانگین آزمون استاندارد بوده است. بین روحیه کارآفرینی دانشجویان تنها با سه ویژگی کنون کنترل درونی، تحمل ابهام و مسئولیت‌پذیری رابطه آماری معنی‌داری وجود داشت. روحیه‌ی کارآفرینی دانشجویان نیز بالاتر از حد میانگین آزمون استاندارد می‌باشد. نتایج تحلیل عاملی نیز نشان داد که به ترتیب بیشترین بار عاملی مربوط به ویژگی‌های توفیق‌طلبی، مسئولیت‌پذیری، کنون کنترل درونی و اراده و پشتکار می‌باشد.

نتایج پژوهش ربیعی و نظریان (۱۳۹۲) با عنوان بررسی "موانع کارآفرینی زنان تحصیل کرده دانشگاهی ایران" نشان داد که موانع فرهنگی و فردی مهم‌ترین موانع پیش روی کارآفرینی زنان است و در این میان عواملی چون وجود تبعیض‌های جنسیتی در محیط کار، ترس از شکست، تلاقی امور شرکت با مسائل خانوادگی و ناهمخوانی انتظارات‌های نقشی، وجود قوانین دست و پاگیر اداری و بوروکراسی موجود و تأمین سرمایه اولیه و نقدینگی لازم از بالاترین اولویت و اهمیت برخوردار هستند.

روش‌شناسی

این پژوهش به لحاظ هدف کاربردی و از پارادایم کمی تبعیت نموده و از نوع توصیفی می‌باشد. جامعه آماری پژوهش شامل تعداد ۲۵۰ تن از دانشجویان کارشناسی دختر ساکن در خوابگاه دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی خوزستان می‌باشد. با استفاده از جدول نمونه‌گیری کرجسی و مورگان^۱ ۱۵۰ تن با عنوان نمونه انتخاب گردید. روش نمونه‌گیری از نوع تصادفی ساده بوده است. جهت جمع‌آوری داده‌ها از آزمون استاندارد سنجش روحیه کارآفرینی که توسط دکتر منیجه شهنی ئیلاق در گروه روانشناسی دانشگاه شهید چمران اهواز طراحی گردیده است، به علاوه پرسشنامه محقق‌ساخت نیمه باز بهره‌گیری به عمل آمد. طریقه نمره‌گذاری پرسشنامه بر اساس طیف لیکرت پنج درجه‌ای است که گزینه‌های آن از بسیار کم (نمره ۱) تا بسیار زیاد

^۱- Krejcie & Morgan

(نمره ۵) رتبه بندی شده است. در نهایت تعداد ۱۶۰ پرسشنامه بین پاسخگویان پخش گردید که تعداد ۱۵۰ پرسشنامه پس از حذف پرسشنامه‌های مخدوش، مورد داده‌پردازی قرار گرفتند.

برای بررسی روایی پرسشنامه، از روایی محتوایی استفاده شده است که توسط تعدادی از اعضای هیأت علمی گروه ترویج و آموزش کشاورزی دانشگاه کشاورزی و منابع طبیعی خوزستان تأیید شد. جهت سنجش پایایی پرسشنامه، آلفای کرونباخ^۲ و محاسبه ضرایب مربوطه در جدول شماره یک درج گردیده‌اند.

جدول ۱: آزمون الفای کرونباخ
Table 1: Cronbach's alpha test

ردیف Row	عنوان Title	گویه Saying	ضریب آلفا کرونباخ Cronbach's alpha coefficient
۱	تمایل به فعالیت‌های کارآفرینانه	۹	۰/۷۰
۲	علاقه‌مندی به حیطه‌های کسب و کار	۸	۰/۸۰
۳	موانع انجام فعالیت‌های کارآفرینانه	۱۰	۰/۷۱
۴	ظرفیت‌های انجام فعالیت‌های کارآفرینی	۳۰	۰/۹۰

یافته‌ها

در این پژوهش روحیه کارآفرینی دانشجویان در نه بعد شامل: کمال‌طلبی، خطرپذیری، وقف (تمرکز بر هدف)، سرنوشت‌گرایی، فرصت‌طلبی، اعتماد به نفس، خلاقیت و نوآوری، کنترل درونی، تحمل ابهام سنجیده شده است.

شناسایی میزان تمایل به فعالیت‌های کارآفرینانه

همان‌طور که در جدول شماره دو مشاهده می‌کنید، جهت اولویت‌بندی متغیر تمایل به فعالیت‌های کارآفرینانه در خوابگاه دانشجویی از نه گویه استفاده شده است نتایج نشان داد که در بین دانشجویان دختر مورد پژوهش گویه "آمادگی جهت راه‌اندازی کسب و کار" از اولویت بالاتری برخوردار بوده است.

جدول: اولویت‌بندی تمایل به فعالیت‌های کارآفرینانه
Table 2: Prioritizing the desire for entrepreneurial activities

رتبه Rank	ضریب تغییرات Coefficient of variation	انحراف معیار Standard deviation	میانگین Average	گویه Saying
۱	۰/۲۲۷	۰/۴۹۴	۲/۱۷	آمادگی جهت راه‌اندازی کسب و کار
۲	۰/۳۳۵	۰/۹۸۴	۲/۹۳	رضایت‌مندی از محیط خوابگاه
۳	۰/۳۴۱	۰/۹۷۶	۲/۸۶	تمایل به مشارکت جهت پرداخت هزینه فعالیت‌های درآمدزا در خوابگاه
۴	۰/۴۳	۰/۸۱۷	۱/۹۰	میزان تأثیر درآمدزایی و کسب مهارت دانشجویان بر کیفیت یادگیری آنان

² Cronbach's alpha

رتبه Rank	ضریب تغییرات Coefficient of variation	انحراف معیار Standard deviation	میانگین Average	گویه Saying
۵	۰/۴۴۶	۱/۲۱۱	۲/۷۱	تمایل به خودکارفرمایی و خوداشتغالی
۶	۰/۴۹۹	۰/۷۷۴	۱/۵۵	میزان تأثیر تشویق خانواده از فرزندان جهت حضور در فعالیت‌های درآمدزا در خوابگاه
۷	۰/۵۲۶	۰/۸۱۶	۱/۵۵	میزان تأثیر حمایت خانواده از فرزندان جهت تشویق آنان به در درآمدزایی در خوابگاه
۸	۰/۵۴۵	۰/۸۶۸	۱/۵۹	علاقه‌مندی جهت راه اندازی کسب و کار
۹	۰/۵۴۹	۰/۹۵۳	۱/۷۴	میزان تأثیر فعالیت‌های درآمدزا بر بهبود مشکلات روحی و افسردگی و غیره

شناسایی میزان علاقه‌مندی به حیطه‌های کسب و کار

همان‌طور که در جدول شماره سه مشاهده می‌کنید، در بررسی متغیر علاقه‌مندی به حیطه‌های کسب و کار در خوابگاه دانشجویی از هشت گویه استفاده شد. نتایج نشان داد که در میان پاسخگویان گویه "علاقه به تولید محصولات دامی و شیلات" رتبه نخست و گویه "علاقه به بسته‌بندی محصولات" رتبه‌ی آخر را به خود اختصاص داده است.

جدول ۳: اولویت‌بندی علاقه‌مندی به حیطه‌های کسب و کار
Table 3: Prioritizing interest in business areas

رتبه Rank	ضریب تغییرات Coefficient of variation	انحراف معیار Standard deviation	میانگین Average	گویه Saying
۱	۰/۳۷۲	۱/۲۷۰	۳/۴۱	علاقه به تولید محصولات دامی و شیلات
۲	۰/۴۳۶	۱/۳۱۵	۳/۰۱	علاقه به تولید محصولات زراعی
۳	۰/۴۵۹	۱/۲۹۱	۲/۸۱	علاقه به تولید محصولات باغبانی
۴	۰/۴۶۶	۱/۳۲۰	۲/۸۳	علاقه به تبلیغات و بازاریابی
۵	۰/۴۸۴	۱/۱۶۷	۲/۴۱	علاقه به فرآوری محصولات
۶	۰/۴۹۳	۱/۲۲۰	۲/۴۷	علاقه به فروش
۷	۰/۴۹۴	۱/۳۲۰	۲/۶۷	علاقه به صنایع دستی
۸	۰/۵۱۳	۱/۰۹۸	۲/۱۴	علاقه به بسته‌بندی محصولات

شناسایی ظرفیت‌هایی جهت انجام فعالیت‌های کارآفرینانه

در رابطه با شناسایی ظرفیت‌های انجام فعالیت‌های کارآفرینانه در خوابگاه از ۳۰ گویه استفاده شده است. همان‌طور که در جدول شماره چهار مشاهده می‌کنید، گویه "نصب شعارهای کارآفرینی در محیط خوابگاه"، "دعوت از کارآفرینان موفق برای سخنرانی و پرسش و پاسخ" و "ایجاد بازار ایده" به ترتیب در اولویت اول، دوم و سوم قرار گرفته‌اند.

جدول ۴: اولویت‌بندی گویه‌های ظرفیت‌های دانشگاه جهت انجام فعالیت‌های کارآفرینانه

Table 4: Prioritizing university capacity items for carrying out entrepreneurial activities

رتبه Rank	ضریب تغییرات Coefficient of variation	انحراف معیار Standard deviation	میانگین Average	گویه Saying
۱	۰/۴۲۸	۱/۱۵۴	۲/۶۹	نصب شعارهای کارآفرینی در محیط خوابگاه
۲	۰/۴۳۵	۰/۸۹۸	۲/۰۶	دعوت از کارآفرینان موفق برای سخنرانی و پرسش و پاسخ
۳	۰/۴۴۱	۰/۹۱۸	۲/۰۸	ایجاد بازار ایده
۴	۰/۴۴۷	۰/۸۵۴	۱/۹۱	فعالیت‌های تیمی
۵	۰/۴۴۷	۰/۸۲۳	۱/۸۴	آموزش مهارت‌های کار گروهی و تیمی
۶	۰/۴۵۰	۰/۸۵۱	۱/۸۹	تقویت روحیه مسئولیت‌پذیری دانشجویان
۷	۰/۴۵۱	۰/۸۴۴	۱/۸۷	تقویت روحیه سرسختی دانشجویان برابر شکست
۸	۰/۴۵۳	۰/۹۸۰	۲/۱۶	ایجاد مرکز پیش رشد
۹	۰/۴۵۶	۱/۱۲۴	۲/۴۶	نصب پوسترهای مربوط به کارآفرینی در محیط خوابگاه
۱۰	۰/۴۵۷	۱/۰۴۷	۲/۲۹	اختصاص بخشی از سایت دانشگاه به انعکاس مطالب مربوط به کارآفرینی

رتبه‌بندی مؤلفه‌های روحیه کارآفرینی

طبق جدول شماره پنج در رتبه‌بندی کلی مؤلفه‌های آزمون روحیه کارآفرینی نشان داده شد که مؤلفه‌های کمال‌طلبی، خطرپذیری به ترتیب رتبه‌های اول، دوم را به خود اختصاص دادند و مؤلفه تحمل ابهام در پایین‌ترین رتبه قرار داشت.

جدول ۵: رتبه‌بندی مؤلفه‌های روحیه کارآفرینی

Table 5: Ranking of entrepreneurial spirit components

رتبه Rank	ضریب تغییرات Coefficient of variation	انحراف معیار Standard deviation	میانگین Average	
۱	۰/۱۰۸	۰/۳۵۶	۳/۲۷	کمال‌طلبی
۲	۰/۱۱۲	۰/۳۹۶	۳/۵۷	خطرپذیری
۳	۰/۱۱۹	۰/۳۸۲	۳/۲۱	وقف (تمرکز بر هدف)
۴	۰/۱۴۰	۰/۴۱۴	۲/۹۴	سرنوشت‌گرایی
۵	۰/۱۵۰	۰/۴۶۵	۳/۰۸	فرصت‌طلبی
۶	۰/۱۵۳	۰/۴۷۸	۳/۱۱	اعتماد (اتکاء) به نفس
۷	۰/۱۸۰	۰/۴۶۸	۲/۵۹	خلاقیت و نوآوری
۸	۰/۱۹۰	۰/۵۹۵	۳/۱۳	مرکز کنترل درونی (جایگاه مهار)
۹	۰/۲۵۴	۰/۷۱۰	۲/۷۹	تحمل ابهام

وضعیت روحیه کارآفرینی دانشجویان بر اساس نتایج حاصل از آزمون استاندارد دانشگاه شهید چمران

اهواز

همان‌گونه که در جدول شماره شش مشاهده می‌شود روحیه کارآفرینی دانشجویان مورد پژوهش از سطح میانگین استاندارد بالاتر بوده است و این نشان‌دهنده‌ی این می‌باشد که این دانشجویان از روحیه کارآفرینی قابل قبولی برخوردار می‌باشند.

جدول ۶: روحیه کارآفرینی دانشجویان

Table 6: Students' entrepreneurial spirit

وضعیت روحیه کارآفرینی entrepreneurial spirit status	میانگین استاندارد standard averag	میانگین Average	متغیر Variable
بالاتر از میانگین استاندارد	۲۲/۵	۲۷/۶۸	روحیه کارآفرینی

تحلیل عاملی نظرات دانشجویان دانشگاه کشاورزی و منابع طبیعی خوزستان پیرامون ظرفیت‌های دانشگاه جهت افزایش روحیه کارآفرینی و راه‌اندازی کسب و کار در محیط خوابگاه

در تحقیقات مختلف به منظور شناسایی عامل‌ها با استفاده از داده‌های مربوط به نظرات پاسخگویان از روش تحلیل عاملی استفاده می‌شود. در این خصوص به منظور آگاهی از این که داده‌ها برای تحلیل عاملی مناسب می‌باشند یا خیر، از آزمون KMO بهره می‌گیرند. هم‌چنین برای ارزیابی مناسب بودن همبستگی متغیرها می‌توان از آزمون بارتلت استفاده کرد. طبق جدول شماره هفت در این تحلیل مقدار KMO محاسبه شده برابر است با ۰/۸۹۹ و مقدار بارتلت آن ۳۳۳۲/۱۸۰، که در سطح اطمینان ۹۹٪ قرار دارد و حاکی از مناسب بودن همبستگی متغیرهای وارد شده برای این تحلیل عاملی می‌باشد.

جدول ۷: مقدار و آزمون بارتلت و سطح معنی‌داری برای متغیرهای مورد تحلیل

Table 7: Bartlett's test value and significance level for the variables under analysis

سطح معنی‌داری Sig	آزمون بارتلت Bartlett's test	KMO
۰/۰۰۰	۳۳۳۲/۱۸۰	۰/۸۹۹

تعیین تعداد عامل‌ها

طبق جدول شماره هشت برای تعیین تعداد عامل‌ها در این تحلیل نیز از ملاک کیسر و درصد واریانس استفاده شده است. بر اساس این ملاک، عامل‌هایی که مقدار ویژه آنها بزرگتر از یک است انتخاب می‌گردند. در این مرحله با توجه به ملاک‌های مذکور پنج عامل استخراج گردیدند که در مجموع ۶۷/۴۴۶ درصد واریانس را تبیین می‌نمایند.

جدول ۸: عوامل استخراج شده همراه با مقدار ویژه، درصد واریانس و درصد تجمعی

Table 8: Extracted factors along with eigenvalue, variance percentage, and cumulative percentage

درصد تجمعی واریانس Cumulative percentage variance	درصد واریانس Percentage of variance	مقدار ویژه Special amount	عامل‌ها factors
۱۵/۷۵۵	۱۵/۷۵۵	۴/۷۲۶	عامل ۱
۳۱/۱۱۰	۱۵/۳۵۵	۴/۶۰۶	عامل ۲
۴۵/۷۹۱	۱۴/۶۸۱	۴/۴۰۴	عامل ۳
۵۹/۶۵۶	۱۳/۸۶۴	۳/۱۵۹	عامل ۴
۶۷/۴۴۶	۷/۷۹۰	۱/۳۳۷	عامل ۵

به منظور ساده کردن ساختار عامل‌ها و تفسیرپذیر کردن آن‌ها و همچنین نام‌گذاری عامل‌ها از چرخش عاملی استفاده شد. بر اساس نتایج جدول شماره نه، هر یک از متغیرها همبستگی بسیار قابل قبولی با عامل مربوطه به خود دارند زیرا بار عاملی آن‌ها بیش از ۰/۵۰ درصد می‌باشد. متغیرهای گروه اول که در مجموع ۱۵/۷۵۵ درصد واریانس کل را تبیین نموده‌اند، تحت عنوان عامل روانشناختی نام‌گذاری شده‌اند. متغیرهای گروه دوم که ۱۵/۳۵۵ درصد واریانس کل را تبیین نموده‌اند تحت عنوان عامل آموزشی، متغیرهای گروه سوم با تبیین ۱۴/۶۸۱ درصد واریانس کل تحت عنوان عوامل زیرساختی نام‌گذاری شده‌اند. متغیرهای گروه چهارم با تبیین ۱۳/۸۶۴ واریانس کل فعالیت‌های فرهنگی نام‌گذاری شده‌اند و متغیرهای گروه پنجم با تبیین ۷/۷۹۰ واریانس کل با نام استعدادیابی و حمایت مالی دسته‌بندی شدند.

بحث و نتیجه‌گیری

خوابگاه دانشجویی تنها یک مکان برای اقامت نیست، بلکه یک محیط یادگیری اجتماعی و فرهنگی است. خوابگاه‌ها با توجه به چالش‌ها و ظرفیت‌های منحصر به فرد، می‌توانند به بستری برای پرورش روحیه کارآفرینی تبدیل شوند. تبدیل تهدیدهای زندگی خوابگاهی به فرصت، مستلزم عزم جدی مسئولان دانشگاهی برای سرمایه‌گذاری و برنامه‌ریزی دقیق است. با استفاده بهینه از ظرفیت‌های زمانی، مکانی و اجتماعی خوابگاه‌ها در قالب برگزاری کارگاه‌های خلاقیت، دوره‌های مهارت‌آموزی، ایجاد شبکه‌های ارتباطی بین دانشجویان رشته‌های مختلف و حمایت از ایده‌های نوآورانه دانشجویی در قالب استارت‌آپ‌ها، می‌توان گامی مؤثر در جهت تحقق دانشگاه کارآفرین و تربیت نیروی انسانی خلاق و کارآفرین برای توسعه اقتصادی کشور برداشت.

جدول ۹: متغیرهای مربوط به هر یک از عوامل و میزان ضرایب به دست آمده از ماتریس دوران یافته

Table 9: The variables related to each of the factors and the coefficients obtained from the rotation matrix are found

نام عامل factor name	متغیرها Variables	بار عاملی Factorial load
روانشناختی Psychological	تقویت ریسک‌پذیری	۰/۷۵۵
	تقویت اعتماد به نفس	۰/۷۴۰
	تقویت روحیه مسئولیت‌پذیری	۰/۷۲۸
	تقویت روحیه فرصت‌شناسی	۰/۷۱۱
	تقویت اراده و پشتکار	۰/۷۰۸
	تقویت مثبت‌اندیشی	۰/۶۶۳
	تقویت روحیه سرسختی در برابر شکست	۰/۶۵۰
آموزشی Educational	برگزاری کارگاه‌های ایده‌پردازی و خلاقیت	۰/۸۰۴
	برگزاری دوره‌های آموزش مفاهیم کارآفرینی	۰/۷۸۱
	دوره‌های ایده‌پردازی	۰/۷۱۸
	آموزش مهارت‌های کار گروهی و تیمی	۰/۶۹۴
	استفاده از دانشجویان فعال در زمینه‌ی کارآفرینی در جهت آموزش دیگر دانشجویان	۰/۵۷۸
	ایجاد مرکز پیش رشد	۰/۸۰۰
زیرساختی Infrastructure	ایجاد بازار ایده	۰/۷۳۶
	ایجاد اتاق فکر	۰/۷۲۱
	ایجاد نمایشگاه دستاوردهای دانشجویان در زمینه‌ی کارآفرینی	۰/۶۴۹
	اختصاص بخشی از سایت دانشگاه به انعکاس مطالب مربوط به کارآفرینی	۰/۶۲۶
	تجهیز کتابخانه‌های خوابگاه‌ها به نشریات، مقالات و کتاب‌های کارآفرینی	۰/۵۴۸
	نصب شعارهای کارآفرینی در محیط خوابگاه	۰/۷۴۴
فعالیت‌های فرهنگی Cultural activities	نصب پوسترهای مربوط به کارآفرینی در محیط خوابگاه	۰/۷۲۹
	معرفی یک روز به عنوان روز کارآفرینی	۰/۷۲۸
	برگزاری مسابقات خلاقیت	۰/۶۵۵
	پخش منظم، مستمر و هدفمند بروشورهای آموزش کارآفرینی در اتاق‌های خوابگاه	۰/۶۵۰
	برگزاری مسابقات جهت ترویج فرهنگ و روحیه کارآفرینی مانند مسابقه بهترین شعار کارآفرینی، مسابقه خلاقیت و ...	۰/۶۵۰
	برگزاری مراسم تشویق دانشجویان فعال در زمینه‌ی کارآفرینی	۰/۵۶۲
	برگزاری مسابقات گروهی در زمینه‌ی خلاقیت، ایده‌پروری و ...	۰/۵۱۶
	اعطای وام دانشجویی برای دانشجویان فعال کارآفرینی	۰/۸۱۶
حمایتی Supportive	شناسایی و تقویت توان انجام فعالیت‌های تیمی	۰/۷۹۸
	شناسایی مهارت‌های عملی دانشجویان	۰/۶۳۰

براساس نتایج حاصل از بررسی اولویت‌بندی متغیر "تمایل به فعالیت‌های کارآفرینانه در خوابگاه دانشجویی"، نتایج

نشان داد که در بین پاسخگویان گویه "آمادگی جهت راه‌اندازی کسب و کار" در اولویت اول و گویه "رضایت‌مندی از

محیط خوابگاه" در اولویت دوم قرار گرفته است و این بدان معناست که دانشجویان در سطح تمایل اولیه و رضایت‌مندی مطلوبی قرار دارند. این یافته همسو با یافته اینگارواتی (۲۰۲۳) می‌باشد.

در خصوص اولویت‌بندی متغیر "علاقه‌مندی به حیطه‌های کسب و کار"، نتایج نشان داد که گویه "علاقه به تولید محصولات دامی و شیلات" و "علاقه به تولید محصولات زراعی" و "علاقه به تولید محصولات باغبانی" در میان پاسخگویان در اولویت‌های بالا تری قرار گرفته‌اند این یافته بیانگر این موضوع می‌باشد که برخی از دانشجویان بر اساس علاقه به حوزه‌های تولیدی، این حیطه‌ها را نسبت به حوزه‌ی خدماتی ترجیح داده‌اند.

هم‌چنین نتایج حاصل از اولویت‌بندی "ظرفیت‌های دانشگاه جهت انجام فعالیت‌های کارآفرینانه"، گویه "نصب شعارهای کارآفرینی در محیط خوابگاه"، "دعوت از کارآفرینان موفق برای سخنرانی و پرسش و پاسخ" و "ایجاد بازار بورس ایده" به ترتیب در اولویت اول، تا سوم قرار گرفته‌اند. این پژوهش با چارچوب نظری فیض و همکاران (۱۳۸۶) همسو است که بر استفاده از ظرفیت‌های محیطی خوابگاه تأکید داشت.

نتایج حاصل از رتبه‌بندی مؤلفه‌های "روحیه کارآفرینی" نشان داد که مؤلفه‌های کمال‌طلبی و خطرپذیری به ترتیب در رتبه اول و دوم و مؤلفه تحمل ابهام در پایین‌ترین رتبه قرار داشتند. این بدان معنا بود که دانشجویان تمایل به انجام دادن کارها به بهترین شکل ممکن و هم‌چنین تمایل به پذیرش ریسک‌ها و امتحان موقعیت‌های جدید را داشتند. این یافته با نتایج باقری و پیرمؤذن (۱۳۹۵) که تحمل ابهام را در دانشجویان پایین گزارش کردند، کاملاً همسو می‌باشد.

هم‌چنین نتایج نشان داد که وضعیت روحیه کارآفرینی پاسخگویان از سطح میانگین استاندارد بالاتر بوده است و این نشان‌دهنده‌ی آن است که دانشجویان از روحیه کارآفرینی قابل قبولی برخوردار می‌باشند. نتایج حاصل از پژوهش مرادی و همکاران (۱۳۹۶)، خسروی‌پور و همکاران (۱۳۹۴)، بیان‌کننده این مطلب می‌باشد که روحیه کارآفرینی دانشجویان نیز بالاتر از حد میانگین آزمون استاندارد می‌باشد. نتایج تحلیل عاملی نیز نشان داد پنج عامل روانشناسی، آموزشی، زیرساختی، فعالیت‌های فرهنگی، استعدادیابی و حمایت مالی مجموعاً ۶۷/۴۴ درصد از واریانس ظرفیت‌های دانشگاه جهت افزایش روحیه کارآفرینانه و راه‌اندازی کسب و کار در محیط خوابگاه را تبیین می‌کنند.

همانند سایر پژوهش‌ها این پژوهش نیز از محدودیت‌های خاص خود برخوردار بوده است مانند عدم تعمیم‌پذیری یافته‌ها به دانشجویان پسر یا سایر دانشگاه‌ها به طور کامل، عدم همکاری تعدادی از دختران ساکن خوابگاه جهت پر

نمودن پرسشنامه. برخی ابهامات برای پژوهشگران در تحلیل یافته‌ها مانند رابطه منفی روحیه کارآفرینی با ویژگی تحمل ابهام وجود دارد. در این رابطه باید به این نکته ظریف اشاره نمود که روحیه کارآفرینی قاعدتاً باید رابطه مثبتی با تحمل ابهام داشته باشد اما برای کارآفرین شدن نیازی نیست که همه ویژگی‌ها در یک فرد در حد کمال باشد و ضعف در یک ویژگی ممکن است تأثیر زیادی در روحیه کارآفرینی نداشته و قوت سایر ویژگی‌ها این ضعف را برطرف نماید.

پیشنهادهای

❖ با توجه به اولویت‌بندی ظرفیت‌های دانشگاه جهت انجام فعالیت‌های کارآفرینانه در محیط‌های خوابگاهی پیشنهاد می‌شود فعالیت‌های زیر در خوابگاه ارائه گردد:

۱. نصب پوستر و شعارهای مربوط به کارآفرینی در محیط خوابگاه؛
۲. دعوت از کارآفرینان موفق برای سخنرانی و پرسش و پاسخ در محیط خوابگاه؛
۳. ایجاد بازار بورس ایده؛
۴. آموزش مهارت‌های کار گروهی و تیمی؛
۵. ایجاد مرکز پیش رشد؛
۶. برگزاری مسابقات جهت ترویج فرهنگ و روحیه کارآفرینی مانند مسابقه بهترین شعار کارآفرینی، مسابقه خلاقیت و غیره؛
۷. ایجاد اتاق فکر در محیط خوابگاه؛
۸. برگزاری مسابقات خلاقیت در محیط خوابگاه؛
۹. اعطای وام دانشجویی برای دانشجویان فعال کارآفرینی؛
۱۰. با توجه به اولویت‌بندی علاقه‌مندی به حیطه‌های کسب و کار پیشنهاد می‌شود دوره‌های آموزشی در خصوص تولید محصولات دامی و شیلات، تولید محصولات زراعی و تولید محصولات باغبانی در اولویت برای فعالیت‌های در خوابگاه برگزار گردد.

Akhoundi, M. J and Zarei, S. M. B and Noorani Pahrenkalaei, S. F. (2011). Studying the implementation of the entrepreneurial process in the university environment (Case study: Mazandaran Heavy Structures Applied Scientific Center), National Conference on Entrepreneurship, Cooperatives, Economic Jihad, Nain, <https://civilica.com/doc/136485>. (In Persian).

Anggraini, A. D., Mulatmi, S. N. W., & Fauziyyah, N. R. (2023). Entrepreneurial Spirit Development of Female Students of the Islamic College Siti Aisyah Malang Dormitory through Assistance in the Production of Processed Livestock Products. *Jurnal Pengabdian kepada Masyarakat (Indonesian Journal of Community Engagement)*, 9(1), 19-23.

Bagheri, A, and Pirmozan, S. (2016). Investigating the entrepreneurial spirit of students in the field of agriculture and natural resources at Mohaghegh Ardabili University. National Congress of Higher Education of Iran. SID. <https://sid.ir/paper/878802/fa>. (In Persian).

Feyz, D, Safaei, M, and Kamasi, Z. (2007). Designing a conceptual model for using student dormitory capacities in developing university entrepreneurship. National Conference on Higher Education and Entrepreneurship Past, Present, Future. SID. <https://sid.ir/paper/809266/fa>. (In Persian).

Hedayat Mazhari, S. (2023). Investigating the problems, facilities and quality of life of female students in student dormitories (case study: self-managed dormitories), 8th International Conference on Research in Science and Engineering and 5th International Congress on Civil Engineering, Architecture and Urban Planning of Asia, <https://civilica.com/doc/1947799>. (In Persian).

Hussain, S., & Imran Malik, M. (2018). Towards nurturing the entrepreneurial intentions of neglected female business students of Pakistan through proactive personality, self-efficacy and university support factors. *Asia Pacific Journal of Innovation and Entrepreneurship*, 12(3), 363-378.

Iddy, H., & Fussy, D. S. (2023). Improving girls' education through student hostels. *Compare: A Journal of Comparative and International Education*, 1-18.

Inggarwati, K. (2023). Examining How Entrepreneurial Motivation, Family Environment, and Entrepreneurship Education Affect Students' Desire to Become Entrepreneurs, with Instrumental Readiness Serving as a Moderating Factor. *Jurnal Manajemen Bisnis*, 10(2), 704-719.

Jaberi, S and Abedi, B and Baradaran, M. (2017). Concepts, Position and Challenges of Entrepreneurial Higher Education in Student Employment, First National Conference on Institutionalizing Entrepreneurship in Sustainable Development with a Higher Education Approach, Karun, <https://civilica.com/doc/747094>. (In Persian).

khosravipour, B and Abedi, B (2024). Entrepreneurship and Employment of Agricultural Graduates in Iran. *Afaq Humanities Journal*, Year 7, Issue 83. (In Persian).

Khosravipour, B, Baradaran, M, and Abedi, B. (2015). The relationship between entrepreneurial psychological characteristics and entrepreneurial spirit of students at Ramin University of Agriculture and Natural Resources, Khuzestan. *Agricultural Education Management Research*, Volume: 7, Issue: 35, 30-41. (In Persian).

Moradi, R, Chalongar, K, Rabbanikhah, F, Mirzaei, H, and Shirvani, M. (2017). Investigating the entrepreneurial spirit of students majoring in health services management at Isfahan University of Medical Sciences. *Health Management (Health System)*, 8(3 (25th issue), 65-72. (In Persian).

Olarewaju, T. (2023). Pathways to Successful Entrepreneurship in Developed Countries. In *Entrepreneurship as a Route out of Poverty: A Focus on Women and Minority Ethnic Groups* (pp. 61-86). Cham: Springer International Publishing.

Passavanti, C., Ponsiglione, C., Primario, S., & Rippa, P. (2023). The evolution of student entrepreneurship: State of the art and emerging research direction. *The International Journal of Management Education*, 21(2), 100820.

Rabiei, A, and Nazarian, Z. (2013). Investigating barriers to entrepreneurship among Iranian university-educated women. *Innovation and Creativity in the Humanities*, 2(4),pp 1-25. (In Persian).

Ramli, M., Mattalatta, M., Hasmin, H., Ilyas, J. B., Ansar, A., & Kurniawaty, K. (2024). Analysis of Factors that Influence Student Interest in Entrepreneurship with Entrepreneurial Character as an Intervening Variable. *Point of View Research Economic Development*, 5(1).